

ФІЛОСОФІЯ СТАРОДАВНЬОЇ ІНДІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СУЧАСНІСТЬ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Питання розвитку та виникнення культури та філософії Стародавньої Індії є досить актуальними і зараз. В останні десятиліття успіхи Індії у сфері комп'ютерних технологій вражають. І тому, нам цікаво було звернутися до історії цієї давньої країни, а саме до історії індійської філософії.

Ключові слова: Індія, філософія, ІТ-технології, філософські вчення, Давньоіндійська філософія.

Abstract

The issue of development and the emergence of culture and philosophy of ancient India is very relevant today. In recent days, the success of India in the field of computer technology are impressive. So we was interested in history of this ancient country, namely the history of Indian philosophy.

Keywords: India, philosophy, IT technologies, philosophies, ancient Indian philosophy.

Вступ

Ще з давніх часів існує думка, що Індія і зараз залишається країною "третього світу". Але насправді це застарілий міф. Ця країна надзвичайно швидко розвивається та за деякий час здатна перегнати за рівнем економіки навіть Китай.

А щодо Стародавньої філософії Індії, то вона є одним з найбільш глибоких і оригінальних явищ людської культури. Склавшись у надрах цивілізації Давньої Індії, філософія виразила глибинні сутнісні риси цієї цивілізації і зробила колосальний вплив на її подальший духовний розвиток. Однак її роль і значення виходять далеко за границі власне індійського ареалу.

Основна частина

Індія закриває сімку найбільших країн світу, і при цьому вона є 2-ю за чисельністю населення країною в світі. З того часу, як в 1950 році Індія стала демократичною республікою, вона весь час поступалася за темпами розвитку іншим азіатським країнам. Але до 2015 року в світі склалася така ситуація, коли Індія, нарешті, може стати країною, що найбільш бурхливо розвивається. Згідно з оцінками МВФ, зростання індійської економіки в 2015 і 2016 роках досягне 7,5%, в той час як в 2014 році він становив 7,2%. Таким чином, Індія семимильними кроками обжене Китай.

На сьогодні Індія - не тільки одна з країн світу, що найбільш динамічно розвиваються, також вона є лідером серед наймолодших націй, в той час як в інших великих країнах населення тільки старіє. Кількість молодого працездатного населення вражає - зараз половині громадян Індії менше 25 років. За прогнозами в 2020 році середньому індійцеві буде 29 років, демографічна група від 15 до 34 років стане найбільшою в країні, а 64% населення країни буде в працездатному віці.

Уряд Індії, ще багато десятиліть тому зробив основну ставку на розвиток освіти і плекання висококваліфікованих кадрів. Наприклад, у 1950 році в Індії було 25 університетів і 700 коледжів, а в середині 1990-х рр. вже налічувалося 172 університети і 7000 коледжів. Індія займає одне з провідних місць в світі за кількістю кваліфікованого науково-технічного персоналу і професійних програмістів.

Індійські технологічні інститути є для Індії аналогом Массачусетського технологічного інституту: в останні роки це дуже просунуті дослідні центри, особливо в Бомбеї (Мумбаї), Мадрасі та Канпурі, які можуть запропонувати гідну наукову базу. Завдяки внутрішнім інкубаторам, партнерства з фондами та іншими організаціями, кращі випускники можуть знайти надійне перспективне співробітництво і можливість стрімкого кар'єрного росту. Індійські інститути менеджменту також беруть участь в

глобальному освітньому процесі, наприклад, інститут менеджменту в Ахмедабад - лідер бізнесу інкубаторів в Індії. В даний час тут функціонує близько 850 науково-дослідних центрів, в яких працює 195 тис. інженерів. Наявність такої великої кількості талановитих інженерів, підприємців другого покоління і хороші фінансові показники багатьох стартапів дозволяють говорити про можливість їх подальшого розвитку поряд з місцевими багатонаціональними науково-дослідними центрами. Індійські підприємці, які жили, працювали або вчилися закордоном, з великим ентузіазмом повертаються до Індії для того, щоб почати свою справу з використанням досвіду і знань придбаних за межами батьківщини.

В 2010 році Індію стрімко захопила течія Інтернет-технологій, за 5 років в країні з'явилося близько 200 млн. нових інтернет користувачів. З тих пір безліч світових іноземних інвесторів все частіше поглядають у бік цієї країни. Всі вони, безумовно, вражені наповал об'ємом індійського ринку. Багатьох зачаровує думка про колосального прибутку, про населення в 1,28 млрд. чоловік і 400 мільйонів представників швидко зростаючого середнього класу. З іншого боку, технологічна екосистема Індії тільки почала розвиватися, і іноземний інвестор добре знає, що індійські ІТ підприємці поки не навчилися діяти або мислити досить широко. Нові ІТ компанії все ще можуть брати те, що працює в інших країнах світу, «індіанізувати» це і отримувати стабільний прибуток від подібних продуктів. Звичайно, тут не обійтися без коригувань існуючих бізнес-моделей і адаптації їх до життя досить неординарних індусів.

На сьогоднішній день ІТ ринок Індії залучив понад \$ 50 млрд. Інвестицій від світових інвесторів. І з впевненістю можна сказати, що це тільки початок, оскільки ринок не заповнений - в перспективі він буде розвиватися все динамічніше, а боротьба серед інвесторів за стартапи і «місце під сонцем» в стартап екосистемі буде тільки посилюватися.

Звісно, всьому вищесказаному передували десятки століть неповторної Давньоіндійської культури та філософії.

Давньосхідна філософія зароджується в середині I тис. до н.е. на основі розвиненої міфологічної та релігійної традицій.

Особливостями давньосхідної філософії є: вплетення у складний комплекс моральних та релігійних вчень, неможливість виокремлення окремої суто філософської лінії; домінування загального над одиничним, суспільного над індивідуальним; розвинена моральна та суспільна проблематика і відсутність систематичних вчень про світобудову; визнання наявності всезагального природного закону, якому слідує все у світі, включаючи людину; спрямованість на самопізнання та самовдосконалення (так як природний світ перетворювати не потрібно, він вже впорядкований).

Традиційно в історії індійської філософії виділяють кілька періодів: ведичний період (1500-600 роки до н. е.), епічний (600-200 роки до н. е.) третій період — створення сутр, канонічних творів, четвертий період — реформування класичної філософії Індії (XIX ст.). Сформульовані тоді ідеї створили теоретичні передумови сучасної індійської філософії.

Перші філософські вчення виникли приблизно в один і той самий час, в VI столітті до нашої ери у трьох центрах древніх цивілізацій: Греції, Індії та Китаї. В першому з них було закладено основи, так званої, “західної” цивілізації. Другий і третій об'єднують поняття “Древнього сходу” (поруч із цивілізаціями близького сходу). В цих центрах склались суспільства різних типів і їх відмінності започаткували проблему “захід- Схід”, що обговорюється особливо інтенсивно зважаючи на сучасну кризу цивілізаційного західного типу й суспільні проблеми на сході.

Про початковий період філософії в Індії можна судити з найдревнішого пам'ятнику писемності – Вед. Перші, наближені до філософії, думки знаходяться в Упанішаді (бесіди з учителем). Тут відмічаються основні теми і поняття всієї традиції індійської філософії: вчення про переселення душ (реінкарнація); карма, як верховний закон про воздаяння; відмова від бажань, як шлях до спасіння (мокші); тотожність душі (атмана) й абсолюта (Брахмана); містичне розуміння світу й людини.

Кінцева мета людини полягає в подоланні ілюзії багатоманітності й поверненні до першопочаткового єдиного, абсолюта, Брахмана. Головне вирішальне знання, яке повинна виконати людина – усвідомити єдність із Богом. І у Ведах, як і пізніших буддистських текстах (Тіпітака або Тріпітака), містяться радикально песимістичні погляди на людське існування.

Староіндійська філософія розвивалась у школах, так званих «даршанах». Існували даршани астиків і даршани нестиків. Ці даршани проповідували різко полярні ідеї, які групувались на визнанні або запереченні Вед.

«Веда» — це збірник текстів на честь богів. Одним з найдавніших ідеалістичних вчень був брах-

манізм. Його прихильник вважали, що світ складається з невидимого, непізнаного, незмінюваного духу «брахмана», що не має ні початку, ні кіш З точки зору представників цієї школи слід розрізняти душу і тіло. Тіло — це зовнішня оболонка душі. Душа вічна, безсмертна.

Загальні риси філософських шкіл Стародавньої Індії полягають у наступному: навколишній світ і особистість тісно пов'язані; філософія Стародавньої Індії звернена всередину людини; життєві принципи - аскеза, самоаналіз, самозаглиблення, недіяння; філософія носить абстрактний характер, вирішує проблеми першопричини, Абсолюту, розмірковує над тим, що володіє душами; вчення про переродження, вічний кругообіг життя і смерті; вчення про Карме - сумі злих і добрих справ кожної людини.

Таким чином, давньоіндійська філософія спрямована не на зміну зовнішніх умов існування, а на самовдосконалення.

Висновки

В Індії до теперішнього часу сильні кастові забобони. Відповідно до найдревнішого міфу про гігантську космічну людину, яка створила Всесвіт, людей і громадський порядок, індуси чітко визначають свій соціальний статус. Стародавні брахмани розділили індійське суспільство на чотири стани (варни). Перша і вища варна - брахмани (священнослужителі), друга - раджі (заможні громадяни, нащадки колишніх правителів і воїнів), третя - вайш'ї (землероби, тобто селяни) і четверта - шудри (слуги). Існує ще шар так званих недоторканих, тобто людей, що виконують найбрудніші громадські роботи. Це саме знехтувані в суспільстві стан. Проблема індійського суспільства полягає в тому, що становий розподіл підтримується досить жорстко, закріплюється релігійними традиціями і доповнюється поруч морально-філософських понять, що мають принципово важливе значення для розуміння людини в системі східних громадських зв'язків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. - К.: Книга, 2005. - 528 с.
2. М.Ф. Альбедиль. Индия. Беспредельная мудрость — М.: «Алетейа», 2003.
3. Х.А. Ливрага. Введение в мудрость Востока. — М.: «Новый Акрополь», 2005.
4. Уолперт С. Индия: история, культура, философия. / Стенли Уолперт.. – 320 с.
5. Петрушенко В. Л. Історія світової філософії. Фундаментальні проблеми філософії. / Віктор Леонійович Петрушенко. – Львів, 2001.

Юлія Олегівна Мисько — студентка групи ІУБ-146, факультет Менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: yulia_mysko@i.ua;

Юлія Вікторівна Бадя — студентка групи ІУБ-146, факультет Менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: yula_b@i.ua;

Науковий керівник: **Ельвіра Іванівна Чухрай** - старший викладач кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Mysko Yulia O. — Department of Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: yulia_mysko@i.ua;

Badya Yulia V. — Department of Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: yula_b@i.ua;

Supervisor: **Chuhray Elvira I.** — Senior Lecturer, Department of Philosophy and Humanities, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.